

Et gensyn med Grønland

Af Thomas Berg

Thomas Berg er biologistuderende ved Københavns Universitet og vil muligvis have arktisk biologi som speciale. Han boede i Igaliiko 1970–71 og har siden flere gange været i Sydgrønland. Sidst i efteråret 1983 på et 4 måneders ophold ved Landbrugsstationen Upernaviarssuk.

Det var sensommer. Den våde sommer gled over i efterår. Jeg sad i hjørnestuen, hvor varme solstråler faldt ind i gennem vinduet og ramte potteplanterne. Ude på fjorden lå isfjeldene og drev rundt i strømmen af modlys. Jeg rejste mig og gik ud gennem køkkenet med de gamle blå køkkenting på væggen. I gangen hentede jeg et haglgevær, rypejagten var begyndt den 1. september. Oppe på fjeldsiden krøb efterårspalettens farver dag for dag længere ned mod Upernaviarssuks marker.

Med bøssen over skulderen gik jeg med raske skridt op i fjeldet, op i efteråret. Den morgen blandede solens lidt diffuse lys sig med sne, der blev blæst ind fra sydvest. Nede ved huset var sneen allerede væk, men på de højeste toppe lå den nu som et fint hvidt tæppe, der blødt fulgte alle furer og forhøjninger. Vejret var blevet klart og solen hang lavt over skyerne, og sendte kaskader af efterårsfarvet lys ned over fjorden, hvor isen flot lå og lyste igen. Mod nordvest lå Arpatsivik, i sydvest kunne jeg skimte sydspidsens takkede og voldsomme fjeldmassiver, der fortog sig ud i

modlyset. De lå der som forposter mod Atlanterhavets tunge dønninger. Mod øst lå spidse fjelde og holdt indlandets ismasser stangen. Redekammen stod og brystede sig med sine 1200 meter og sne på toppen. Ofte stoppede jeg op for bare at stå og se og nyde. Stilheden hviskede mig sagte i øret. Pludselig fløj en sne-spurv op fra pilekrattet og satte sig på en sten oven for mig. Da jeg kom op fra slugten strømmede lyden af vand mig i møde. Bækken bugtede sig klukkende ud og ind mellem tørv og sten. Jeg fortsatte. To ravne kom ind over scenen og meldte deres ankomst med klangfulde kald. Højt oppe fløj de, og drejede så ud over slugten mod Arpatsivik. Sorte og flotte så de ud. På fjeldsiden stod fire uldtotter og så til. Sortebær sad på de endnu grønne ris og smagte sødfuldt og saftigt. Mosebøllerisene stod rustrøde og lyste.

Dagene fortsatte og arbejdet med uldpakningen skred frem. Vi var stadig i det regnfulde efterår. En hel dag silede det ned og i pakhuset blandede regnens trommen på taget sig med pressemaskinens summen. Med en jævn rytme blev

ballerne kørt gennem regnen på høsven- sen over til værkstedet, hvor de blev deponeret. Da vi efter endt arbejde gik op gennem forsøgsstationen var den undseelige bæk på fjeldsiden blevet for- vandlet til en lille brusende elv. Skum og vand faldt ned mod markerne og fort- satte ud mod stranden. Grusvejen op til huset bestod af adskillige vandløb med »rivende« strøm.

Næste morgen var den dumpe trom- men fra taget hørt op. Nu blev regnen hængende i luften i et tykt tæppe af tåge, men stadig hørtes bruset fra elven. Tå- gen gled frem og tilbage mellem bygnin- gerne og fårefoldene. Det var som om luften var følsom, som om man skub- bede den til side når man gik. Hen un- der aften forstummede elven og faldt til- bage i sit oprindelige leje og lydrum; det blev stjerneklart. Det var ikke mørkt, og ovre ved insektfælden oplyste den stærke pære det nederste af fjeldsiden.

Vi skulle en tur ned til Qallimiut i Lichtenaufjorden, og jeg var blevet ansat som stadieholder og »næsten altmulig- mand«. Vi sejlede ind mellem Akia og fastlandet, hvor store isfjelde altid »ankrer« op og tungt ligger og driver rundt mellem hinanden. Ruten til Syd- prøven lå indenskærs med masser af øer, der enten sendte deres klipper brat ned i fjorden, eller lod dem løbe i bløde heller ned mod vores kølvand.

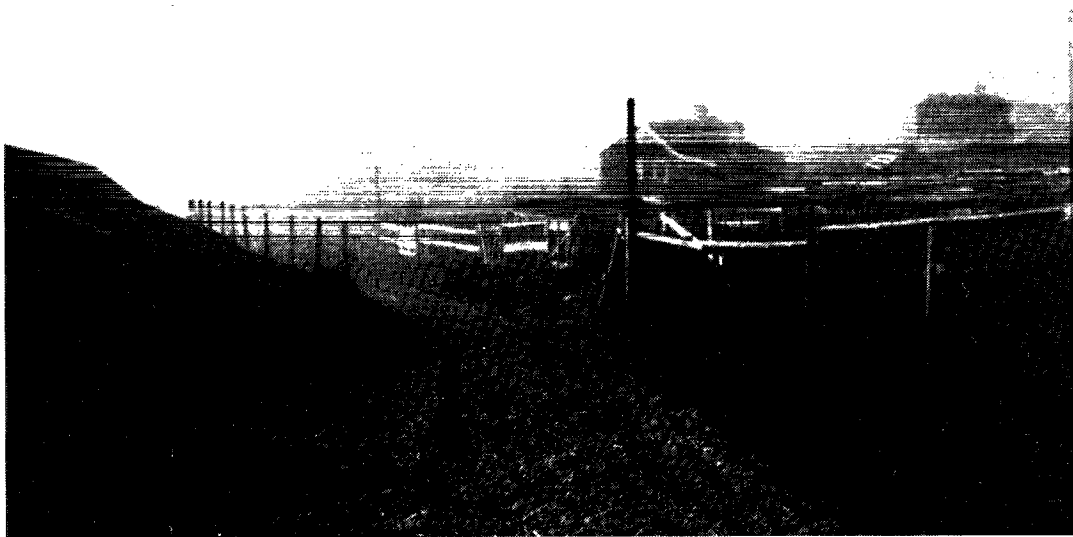
Ankomsten til Sydprøven var også ankomsten til de voldsomme og uind- tagelige fjeldmassiver, som jeg havde set fra mine ture i fjeldet bag Upernaviars- suk. Stejle, spidse og sneklædte stod de og knejsede over os, da vi rundede pyn-

ten ved Sydprøven og fortsatte ind ad fjorden. Det blev mørkt og med projek- tøren tændt gled vi op på siden af en kutter, der lå for anker lige uden for kysten. Vi var på landopmåling.

Næste dag blev alt vores habbengut kørt til den anden ende af bygden, hvor vandrehytten lå. Den er stor og nødtørf- tigt møbleret. Opmålingerne stod på i tre dage. Om aftenerne blæste det op, det var koldt i hytten og ånden blev hængende som tåger omkring os. Henne ved skakbrættet drev piberøgen rundt mellem brikkerne. Bag mig stod en lille skibsovn og hvæsed.

Da marker og hegn, nyopførte huse og planlagte grøfter var opmålt, sejlede vi videre ind til bunden af fjorden ved det store vandfald. Den smalle fjordarm har høje stejle fjeldskrån timer på begge sider. Isen funkled krystalblå i solen, der faldt ind på ryggen af os, og var- mede så dejligt. Den ville snart for- svinde bag toppene med sne. Vi run- dede den sidste pynt, og der for foden af Grønlands største vandfald lå fårehol- derstedet Qorlortorssuaq. I en lille båd satte vi over søen ind mod husene. Ste- det er meget kratbevokset og ligger skubbet tilbage omgivet af fjelde og med fjorden som eneste åbning til omverd- nen. Hele tiden fyldtes luften af lyden fra fossen.

Om aftenen anløb vi Sydprøven for en kort bemærkning. Der var stille i havnen. Før vi sejlede videre kom tre kuttere stille glidende ind til kajen fuldt lastet med fisk til indhandling. Aktivite- ten steg og oppe på molen gik folk rundt i gummiregntøj. En enlig truck bragte fiskekasser frem og tilbage.

Upernaviarssuk en tåget formiddag efter et døgns kraftigt regnskyl. Foto: Thomas Berg, oktober 1983.

Ud i mørket igen med lanterne tændt. Havnens svage gule belysning tonede hurtigt væk bag os. Ved roret blev man svagt oplyst af det grønne lys fra radaren og instrumentbrættet.

En morgen var himlen høj og frostsprængt, jorden var hård og kulden bed i kinderne. På marken sprang en enlig stenpikker rundt, og satte sig af og til op på en lille forhøjning. Tiden var kommet, hvor den skulle afsted. Det blev den første regulære frostdag. En tyk vin-

terdyne af skyer kom ind ad fjorden, og snart sneede det tæt. Det var midt i oktober.

Næste dag sejlede vi i dyrlægens båd ind i Igalikofjorden. Solen faldt ind agter, det var som at sejle i en eksplotion af lys. Brede bælder af grødis lå tværs over fjorden, og forbandt de tykt sneklædte sider. Vi rundede den sidste pynt, og der lå Igaliko badet i lyset fra en sol, der årstiden tro ville forsvinde bag Nuluk i løbet af nogle få timer. Der var stille i bygden, mændene var på fåresam-

ling. Mens vi i dyb sne gik op gennem bygden spejdede jeg efter kendte ansigter, men det var som om, der var gået et stilhedens pust rundt mellem husene.

Da bådmotoren atter snurrede var det i modlyset fra en nedadgående sol, som sendte stikflammer ned i vandet foran stævnen, hvor de lå og spillede i alle farver, indtil båden brød dem.

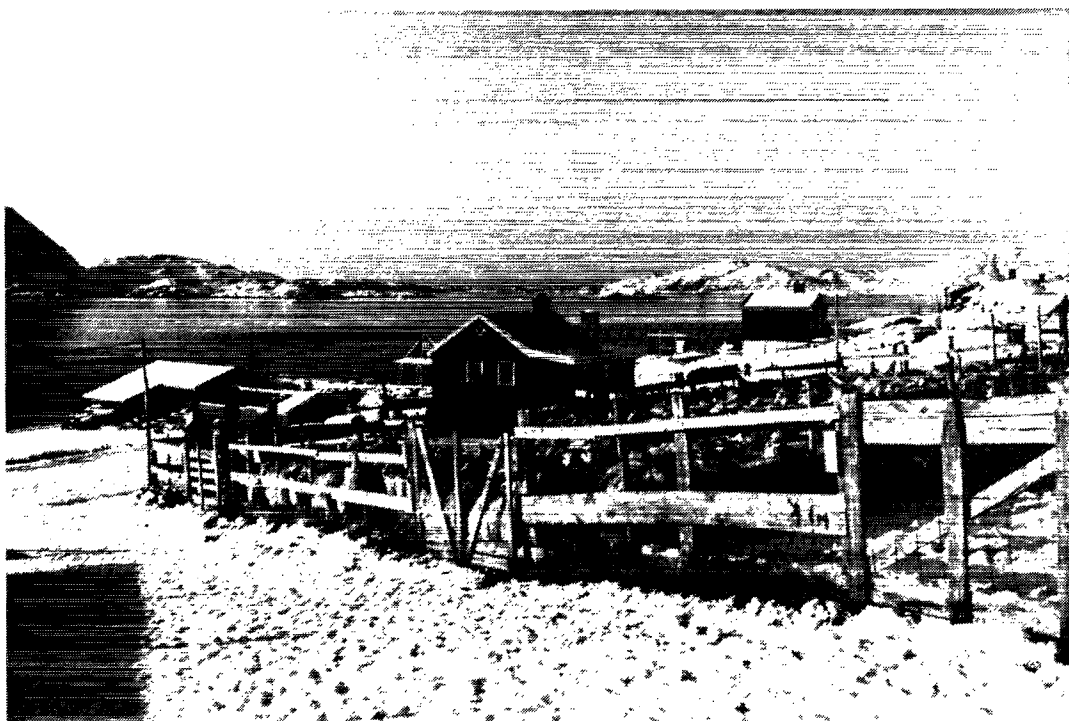
Samme aften var vi på farten igen. Det var blevet nattemørkt, nede ved kajen lagde en lille kutter til og tog os med ind ad fjorden igen til Illorsuit. Helt mørkt var det ikke, en halv fuld måne hang lavt og kastede et frostklart skær ned på det tyste land og den lille båd under de små lanterner. Nede i skroget hvædede en lille primus med thevand, et stearinlys sørgede for belysningen. Højere oppe drev nordlyset, som en kæmpe flod af lys, bølgende frem og tilbage. Stjernerne lyste kun svagt gennem det brede tæppe oppe fra den blåsorte uendelighed. Vi kastede anker i en lille vig og padlede i jollen ind til stranden. Den sneklædte bred lå blegt oplyst og månen lod en bølge af lys løbe hen over fjorden lige mod båden, der nu lå mørk og stille i sin silhouet. Et kort øjeblik trak et stjernes kud en lys stribe hen over himlen. Vi skulle på fåresamling den følgende dag.

Der kom mildning i vejret og sneen havde sat sig, da vi en morgen igen sejlede på fåresamling. Turen gik op langs Arpatsivik. På en pynt ud for øens nordspids blev tre mand sat i land. De skulle følge en vig på Julianehåblandet. Vi andre sejlede videre over til den modsatte side for at modtage dem. Fra et pas holdt vi øje med »troppens« bevægelse,

21 dyr havde de fået samlet, kunne vi se. I fuld spring kom vi ned fra passet og placerede os taktisk klogt ved en elv for at tage imod. Fårene blev drevet langs kysten hen til nogle store sten på stranden.

Nu skulle de så »bare« op i båden. Jeg hoppede ned i jollen og bukserede denne ind mellem kutteren og de glatte sten. Fårene blev nu ét for ét langet over til mig. Herefter skiftede jeg greb og tog fat bag i, mens ham i båden tog ved i hornene; og så op over kanten og rælingen i et snuptag, – værs go'. Det gik faktisk let og smertefrit indtil jeg blev konfronteret med flokkens store vædder. Jeg fik kalori over, – næsten uden problemer. Men da sidste etapes taktik ikke virkede på denne vægtklasse, trådte modtageren i kutteren ned i jollen med det ene ben for at få bedre fat, – en dårlig idé. Underligt nok gled jollen væk fra båden og et faretruende sort hul opstod med rigeligt klart blåsort iskoldt vand. Det var som om tiden stod stille, da jeg hang og kiggede lige lugt ned i dybet. Jeg slap »geden«, og fik med udstrakte arme lige fat i rælingen og reddede situationen; måske til skuffelse for dem på land. Vi gjorde et nyt forsøg med den gamle taktik, hvor jeg denne gang tog fat nede på bagbenene, det gik.

Nu manglede vi bare de to væddere, der smuttede fra os på den stejle fjeldside. Igen blev vi nogle stykker sat i land, for at danne en levende mur. Fårene skulle så drives hen imod os, og efter planen havne nede på stranden ved båden. Vi klatrede op ad den brede bane af ur, der flød ned mod os oppe fra toppen. Sneen indhyllede stenene, så det

Upernaviarssuk, forsøgsstationen. Kikket er mod sydvest. Midt i billedets horisont ses Julianehåbpynten. Øen til venstre er Kobbermineøen. En fåresamling er lige slut, og fårene er drevet ind i folden. Foto: Thomas Berg, oktober 1983.

lige så godt kunne have været brun sæbe. Og i dagens anledning havde jeg iført mig distriktets garanteret glatteste gummistøvler, hvilket ikke kunne siges at være helt ideelt. Mens vi stod og ventede på vædderne, prøvede jeg at forestille mig selv flintrende rundt på uren efter de firbenede, men sært nok lykkedes det ikke.

Selvfølgelig skulle jeg stå lige der, hvor vædderne kom stormende. De standsede op et stykke væk, og mens jeg ihærdigt forsøgte at nedstirre dem, listede mine allierede sig ind på dem i en knibetangsbevægelse. De kunne nu enten løbe i armene på mig eller en af de andre. Jeg ved ikke om de kunne se, at jeg var en nybegynder godt ude af træ-

ning i denne disciplin, i al fald valgte de mig som exit. De var henholdsvis 3 og 4 år, og havde begge en ganske anseelig hovedbeklædning, – horn godt på vej ind i anden snoning. Jeg lavede de fineste sprællemandsøvelser og rallelyde, men de var ikke til at standse, idet jeg nødigt ville indgå et frontalt sammenstød det pågældende sted. Da de i fin stil var kommet forbi mig, kom jeg i min efterrationalisering frem til, at jeg kunne have spændt ben for dem, – men det hjælper jo ikke at være bagklog.

Vi måtte ned til båden og genoptage forfølgelsen. To mand blev i land, og drev dem ud mod pynten. Her blev jeg og de andre sat i land som modtagelseskomité i et virvar af tonstunge store

klippeblokke. Jeg må indrømme at jeg hverken spillede helt, supermand eller Tarzan. Jeg spillede typisk dansker i glatte gummistøvler på udebane. Jeg hverken turde eller ville risikere at brække et eller andet for to »snollede« fårs skyld. Pludselig blev der råbt til mig at et af uldhovederne havde retning mod mig. De så alle i god tro, at dét får havde jeg faktisk allerede mellem hænderne. Jeg klatrede så hurtigt og forsvarligt jeg kunne, men det var langt fra nok. Kort efter at fåret var undsluppet oven over mig, strøg en skygge forbi springende fra blok til blok. Som en anden stuntman i en pragtmålmandsredning kastede den sig udstrakt over væderen og rullede rundt. Da jeg en »rum tid« senere nåede frem kunne nedstigningen begynde.

Med alle 21 velfangede får ombord i kutteren satte vi kursen mod den ø, hvor de skulle gå indtil slagtningen. Midt ude på fjorden blev det for meget for to af de firbenede. De plankede den og væltede i baljen til stor opstandelse for os andre, men efter et stykke tids sejlen frem og tilbage, fik vi »idioterne« indenbords igen. Gennemblødte og kolde kunne staklerne så stå og dryppe af. I ly af mørket nåede vi frem til øen, hvor vi fik gennet flokken op, og satte derefter hjemover mod lysene fra Upernaviarssuk.

Der kom dage hvor sne og regn piskedes mod de sydvendte vinduer, og fjorden viste tænder. Kornet stod endnu derude under det tynde lag sne, og guderne måtte vide, om det ville nå i hus før vinteren for alvor satte ind. Men så kom endelig de frostklare dage med sol.

Jeg begyndte igen at gå ture i fjeldet; det var dejligt efter nogen tids pause igen at få rørt sig. Ved hjemkomsten satte jeg mig i hjørnestuen og så ud over fjorden, hvor solens aftengyldne skær spredtes over hele himlen, og kastede et svagt orange lys ind på de hvide vægge. Froststen sad stadig i kinderne, på samme måde som panoramaudsynene fra fjeldet stadig sad på nethinden. Det var hvidt uden for, eller snarere koldt blåt, som var den farve som sneen fik hen under aften.

På turen den dag havde sneen været hård og knirkende under støvlerne. Kun driverne var bløde. Solens lange arme legede i de små tilfrosne søer, skyggerne løb tyst op ad fjeldet, mens aftenfarverne strøg hen over landet og iklædte det en varm orangegul farve. Langt ude over fjorden hang skyerne og fik lyset ned fra oven. Da jeg nåede ned igen, kastedes de sidste stråler op på fjeldet bag mig, op på sneen, søerne og den tilfrosne elv. Selv om elven var tilfrosset klukkede vandet stadig under isdækket, og man kunne se bobler af luft blive trukket med af strømmen.

Fra min plads i hjørnestuen kunne jeg nu se himlen lyse af solnedgang. Lyssende klar var den blå farve der overtog sceneriet over solens sidste stråler. Bag mig på nordhimlen var det en dyb klangfuld blå farve der herskede. Lidt efter kom mørket rullende ned fra fjeldene og indhyldede os i natten.

Vi havde lagt noget lokkemad ud under Falkefjeldet, og i tusmørket næste dag stod jeg op, vejret var fint. Jeg hentede salonriflen og to stk. 5-skudsmagasin. Jeg havde en svag vind ind forfra,

da jeg begav mig afsted. På lang afstand kunne jeg se en flok ravne flakse rundt. Da jeg nærmede mig rejste de sig fra resterne som mørke skygger, og svang sig op mod den spæde morgenhimmel. Vi havde lagt kødet nede ved fjorden, så man i skjul af sten og klipper kunne snige sig på skudhold af de eventuelle ræve, som måtte have følt sig tiltrukket af lækkerierne. Der var ingen ræve, så jeg lagde mig til at vente. Om ikke andet kunne det være, at man kunne få ram på en ravn. Da jeg så småt var ved at opgive og vende snuden hjemad, kom en blåræv listende ind på scenen. Jeg kunne se at den var meget mistænksom, og jeg ville først lade den komme helt hen til kødet. Da den var 20 meter fra stedet og 60 meter fra mig, rykkede jeg forsigtigt riflen længere frem på stenen, for at få den i stilling. Det gav en svag skrabende lyd, men nok til at den standsede op og fik øje på mig. Den trak sig sidelæns længere væk. Jeg gav den en chance til at komme tilbage, men da den fortsatte sin kloglige tilbagetrækning langs kysten, sikrede jeg »gøbben« og listede mig efter den. Mellem nogle store sten ved en lavning forsvandt den, men den kom ikke op på den anden side. Da jeg nåede derhen, havde naturen lagt en beskyttende hånd over den. Jeg vendte om og gik tilbage mod kødet, og skæbnen ville, at der pludselig skulle dukke en snehvid polarræv op. Den kom lige imod mig, jeg kastede mig ned på jorden og afsikrede i håb om, at den ville dukke op henne ved den flade sten. Det gjorde den; med hovedet og brystet frit stod den og betragtede amatøreren, der lå der og flød. Jeg skød, men til min store for-

bavselse hoppede den uskadet væk. Jeg ladede og forsøgte nu at ramme den i flugten; – forbi igen. Den sprang op på en stor klippe og løb i silhouet med siden til. Igen lod jeg hanen antænde krudtet, men frisk og livsglad, dog en smule irriteret over den pludselige mængde af »fluere«, sprang den ned på den anden side og fortsatte opover. Langt pokker i vold oppe fik jeg øje på den igen, og i et sidste fortvivlet forsøg lagde jeg mig til rette med støtte. Men traditionen og trivialiteten tro, – igen ud i det blå. Den forsvandt mellem klipperne nær toppen af Falkefjeldet.

Jeg må have været utrolig optimistisk den dag, for jeg tænkte: »AAHHAR!! Den har gemt sig«, og styrtede op efter den. Med en stærkt kritisabel mellemtid nåede jeg forfærdelig forpustet frem til klipperne, hvor jeg sidst havde set den. Ikke den mindste lille bitte pussenusse ræv var der at se, til stor undren for vores tapre amatør.

En jagtfalk kom flyvende, og satte sig på en afsats længere oppe, hvorfra den spejdede ud over det flade stykke mod forsøgsstationen. Der gik spredte fåreflokke inden for indhegningen, og elven bruste igen efter for en stund at være vågnet op fra vinterfrostens søvndyssende favntag. Jeg opgav jagten, og trøstede mig med at ræven ærligt havde fortjent sin sejr, når jeg nu ikke kunne præstere bedre. Det viste sig senere at sigtet var dårligt indstillet og skød alt for lavt, men det var jo ingen undskyldning.

Næste morgen var jeg igen tidligt på færde, denne gang sammen med Gut, min fortræffelige jagtkyndige ven. Mens

vi drak vores morgenkaffe i køkkenet lysnede det så småt udenfor. Inden vi nåede lokkemaden delte vi os. Jeg tog samme rute som dagen før, Gut ville slå til længer nede ved stranden. Før jeg nåede frem, standsede jeg, som så mange gange tidligere op for at sonde terrænet. Skråt bag mig bag en sten sad en hvid polarræv og så mig an sikkert konkluderende: »Nåå det er bare idioten fra igår«, så den blev siddende. Idet jeg skød, dukkede den sig. Jeg løb op til stenen, og så den vende front mod mig et lille stenkast borte, – jeg fik den, – min første ræv. Morgenlyset blev skarpere, og snart ville solen sejle frem bag pynten ind mod Igalikofjorden.

Der kom stormvarsel fra Qaqortoq igen. En kraftig blæst med sne kom ned fra fjeldene og blæste ud gennem fjorden. Sigtbarheden nedsattes så småt, og den lyse morgen drev over i en tusmørk eftermiddag. Fra hushjørnerne peb vinden, gennem de tynde vægge hørtes den hule tuden komme og gå. Vindmåleren var bare en roterende hvid masse.

Harejagten begyndte den 1. december, og lagde ud med en uge med det dejligste vejr. Dagene blev tindrende klare, himlen var høj og frostsprængt. I de dage gik jeg med riflen over skuldren Upernaviarssukfjeldet tyndt. På den første tur gik jeg op langs elven, som så mange gange tidligere, og fortsatte op i slugten, der som en kile forsøger at dele fjelddryggen. På den anden side blev slugten til en stor hård snefane, der som en gletcher gled ned mod den store dal. Hvor snefanen hørte op var fjeldsiden stejl, men ikke anstrengende at gå ned

ad. Et langt stykke var der naturlige terrasser, men de endte brat ved en klippeafsats, der efterlod et tomt rum og et dybt fald ned mod den kratbevoksede dalbund.

Jeg fortsatte lidt indad langs de nederste terrasser, og ved den første lejlighed klatrede jeg længere ned. Vinden blæste ud af dalen, så jeg måtte gå tilbage, for at få vinden imod mig, når jeg kom ned. Dalen er smal og fladbundet og dækket af lav, mosebølle, sortebærris og pilekrat. Spredt ligger halvstore sten og klippeblokke. Forskudt mod Upernaviarssuksiden løber en elv ud mod fjorden. Langsomt lod jeg mig »drive« mod strømmen ind i dalen i skyggesiden. Et får med lam så mig på lang afstand, og løb op ad fjeldet mod Kanassut. Man burde ikke møde får i fjeldet på dette tidspunkt. Fåresamlingerne var overstået og udvælgelsen af avlsdyr i fuld gang.

Jeg kom helt ind til søen i bunden af dalen. Den var islagt, og langs kanten var der begyndt at komme isskruninger. Jeg gik rundt om den, og begyndte at gå op mod Upernaviarssukfjeldets ryg. På en solbeskinnet plads rejste en hare sig. Vinden var ugunstig, så jeg måtte passere den før jeg kunne nærme mig. Ind imellem tog den nogle korte spurte opad, og jeg måtte anstrenge mig for at fiksere den i alt det hvide, der eksploderede i lys. Forsigtigt gik jeg op, men den var alt for opmærksom til at man kunne snige sig ind på den. Den satte atter i løb men standsede igen. Jeg lagde mig bag en sten og tog omhyggeligt sigte. Kort efter braget satte haren for alvor af og forsvandt.

Det føltes varmt, så jeg satte mig på en sten, og så ud over dalen. Et godt stykke ude i fjorden lå Akia og var sidste »kulisse« før den savtakke horisont ved Sydprøven. Det føltes hurtigt koldt på ryggen så jeg rejste mig, og gik videre på fjeldsiden ud mod fjorden. Da jeg havde gået et stykke tid, tog jeg riflen ned fra skuldren, for at gå med den i hånden. Jeg opdagede at hanen manglede. Uden held søgte jeg efter den i sneen, hvor jeg stod, og blev klar over at turen nu skulle gå tilbage ad sporet. Sneen var hård så det var svært at følge aftrykkene fra støvlerne. Visse steder havde jeg gået på stejle flader, så hanen kunne meget let være kuret ned. Efter at have ladet en del eder få frit løb, så

mange det nu lader sig gøre at komme i hu i en sådan situation, måtte jeg indse at hanen var tabt, og at al yderligere efterforskning i sagen ville være nyttesløs. Mest af alt havde jeg lyst til at tage skyklapper på resten af turen hjem.

På vej ned fra toppen skulle det absolut ske, at en rype fløj op tæt forbi mig og satte sig oven for mig ved nogle sten. Fløjtende og med en stor strålende glorie over hovedet, ledte jeg febrilsk efter noget kasteskyts. På en hylle fandt jeg to sten i den rette størrelse. Jeg gik bag om rypen, der stadig troede sig usynlig. I skjul af stenen listede jeg mig ind på den. Helt fremme rejste jeg mig. Der sad den fem skridt væk. Roligt hævede jeg armen. Idet jeg kastede lettede den selvføl-

Upernaviarssuk. Kik mod syd-sydøst. Fjorden, der går ind til venstre, er Igalikofjorden. Øen i den højre del af billedet er Akia. Spidsen af Kobbermineøen anes lige i højre side. Stalden til venstre er en af de nye selvbyggerstalde.
Foto: Thomas Berg, november 1983.

Upernaviarssuk. Uldpakning ved pressemaskinen. Foto: Thomas Berg, oktober 1983.

gelig, og stenen peb en centimeter forbi hovedet. Den landede igen et stykke væk. En anden fløj op og fulgte den. Efter endnu et kast og en uendelig række af forbandelser, fløj de langt om bag en af de utallige klippefolder. Typisk!!

Skyerne trak ind fra vest og solen forsvandt bag skydækket. Gennem et hul over fjorden faldt bløde gardiner af diffust sollys ned og oplyste vandspejlet med de små krusninger. Roligt gik jeg ned fra fjeldet. Omkring stenene var sneen føget sammen, og den hårde overflade var blæst op i små ribber, som på et vaskebræt.

Dagen kom da jeg skulle begive mig hjem over Atlanten igen. Fra vinduespladsen i helikopteren så jeg ud over

Qaqortoq, der hurtigt blev mindre, for til sidst at forsvinde bag pynten. Kort efter fløj vi over Arpatsivik og Upernaviarssuk. Jeg sad med en underlig fornemmelse i kroppen over nu at forlade det sted, hvor jeg havde tilbragt 4 pragtfulde måneder. Så passerede vi Redekammen og fløj ud over Tunulliarfikfjorden i lav højde. Fjorden var islagt og tyst helt ud til Strygebrættet. Itilleq gled forbi nede til højre, hvorfra den lille grusvej snor sig op gennem passet på vej mod Igaliko. Kort efter dukkede Qasiarssuk op til venstre, og så lå Narssarsuaq under os.

Det blæste kraftigt, da vi gik over startbanen ud til maskinen. Vingerne hang og vippede svagt. Ude fra fjorden lettede vi i modvinden inde fra indlandsisen.